

INTEGRÁLT VÍZHÁZTARTÁSI TÁJÉKOZTATÓ ÉS ELŐREJELZÉS

2011. augusztus

- kivonat -

Készítette a

**VITUKI Nonprofit Közhasznú Kft.
Hidrológiai Intézet**

**Hidrológiai koordinációs és állapotértékelési
Osztály**

és az

**Alsó-Tisza vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi
Igazgatóság**

Budapest, Szeged
2011. augusztus 5.

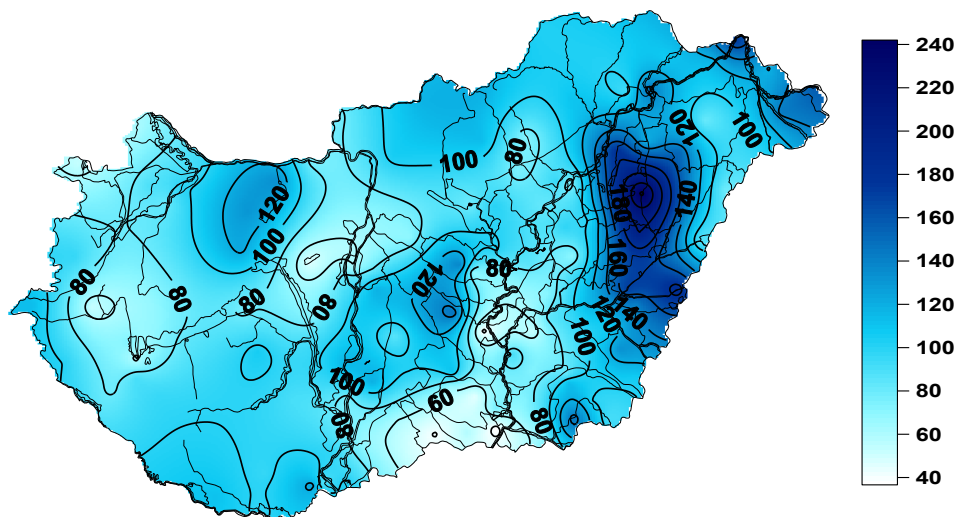
1. HELYZETÉRTÉKELÉS

Csapadék

2011 júliusában a rendelkezésre álló adatok szerint az ország területére lehullott csapadék mennyisége 36 mm (Szeged-külterület) és 244 mm (!) (Balmazújváros) között alakult, az országos területi átlagérték 97 mm volt, ami 34 mm-rel (54 %-kal) több a viszonyítási időszak (1971-2000) július havi átlagánál.

Júliusban az ország területére – a Balaton-vízgyűjtő nyugati része, a Dél-Alföld egyes közzetei, valamint Sopron-Fertőrákos és Agárd térségének kivételével – az átlagosnál több csapadék hullott. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadékhiány (20-33 mm) Zalaegerszeg térségében jelentkezett. Az átlaghoz viszonyított legnagyobb havi csapadéktöbblet (100-186 mm) a Hajdúság és a Bihari-síkság területén fordult elő.

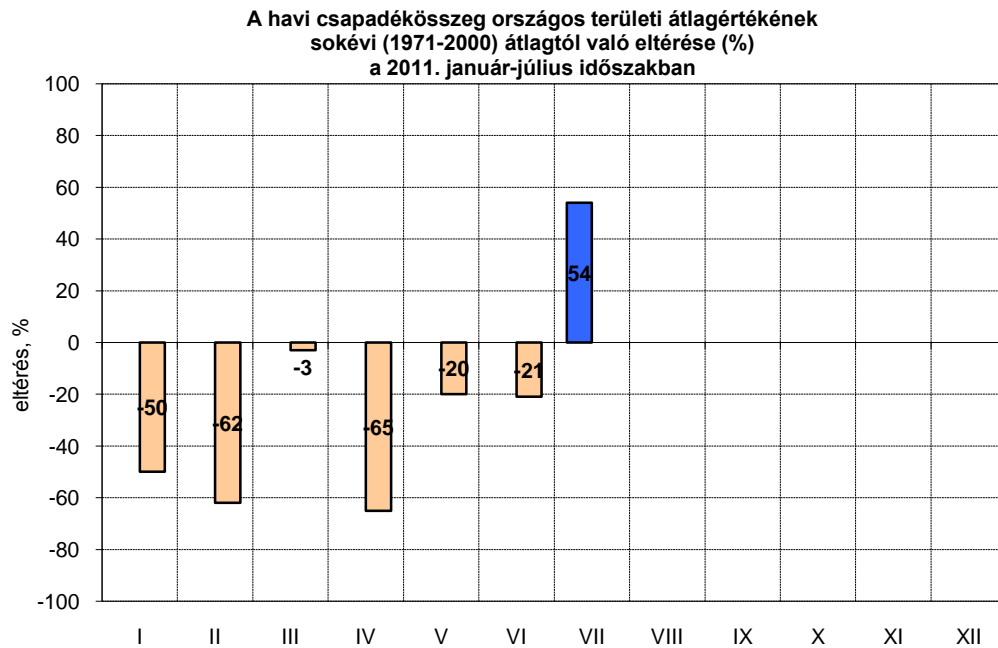
A 2011. július havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

A lehulló csapadék időbeli megoszlását tekintve sokfelé fordult elő rövididejű nagycsapadék. Július 30-án Tiszaújváros állomáson a 24 órás csapadékösszeg 90 mm volt, ami erre a napra rekordértéket jelent.

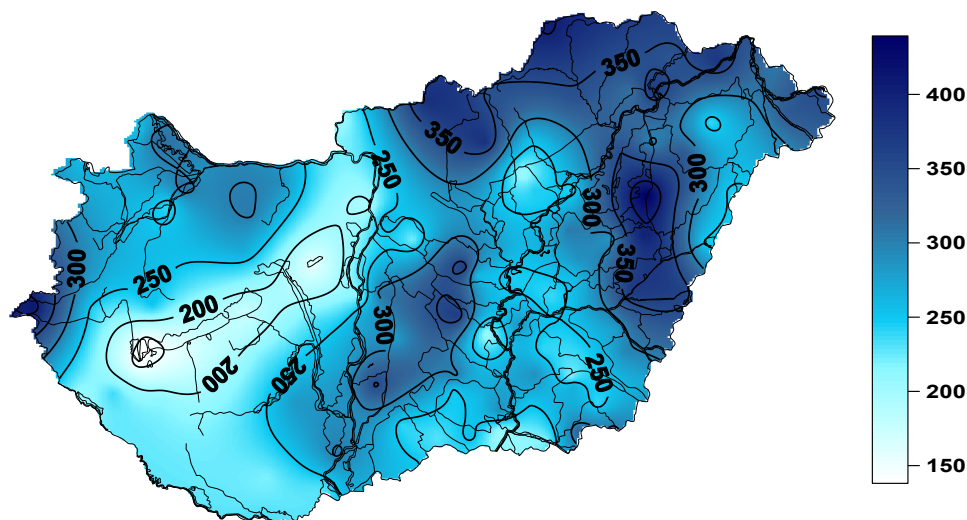
Országos áttekintésben a júliusi átlaghoz viszonyított legnagyobb csapadékhiány (33 mm) Zalaegerszeg-Nagykutas, a legnagyobb csapadéktöbblet (186 mm) Balmazújváros állomáson fordult elő.

A következő szövegtáblában a 2011. január-július időszakra havi bontásban mutatjuk be a csapadékösszeg országos területi átlagértékének relatív eltérését a sokévi középértéktől.

A 2011. január-július héthavi csapadékösszeg 138 mm (Balatonmagyaród 4T) és 442 mm (Balmazújváros) között alakult, az országos területi átlagérték 274 mm volt, amely az időszakos átlagnál 58 mm-rel (17 %-kal) alacsonyabb.

A 2011. január-július havi csapadékösszeg (mm) területi eloszlása

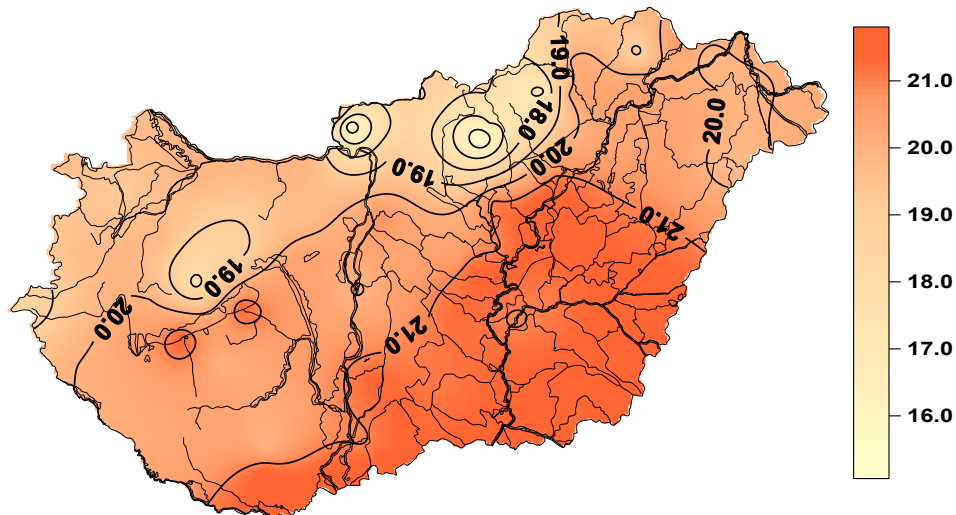

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb héthavi csapadékhiány (150-252 mm) a Délnyugat-Dunántúlon, a legnagyobb csapadéktöbblet (50-124 mm) a Hajdúság területén alakult ki.

Léghőmérséklet

A július havi középhőmérséklet 15,0 °C (Kékestető) és 21,8 °C (Hercegszántó) között alakult, az országos területi átlagérték 20,1 °C volt, ami 0,2°C-kal alacsonyabb az átlagnál.

**A 2011. július havi középhőmérséklet (°C)
területi eloszlása**

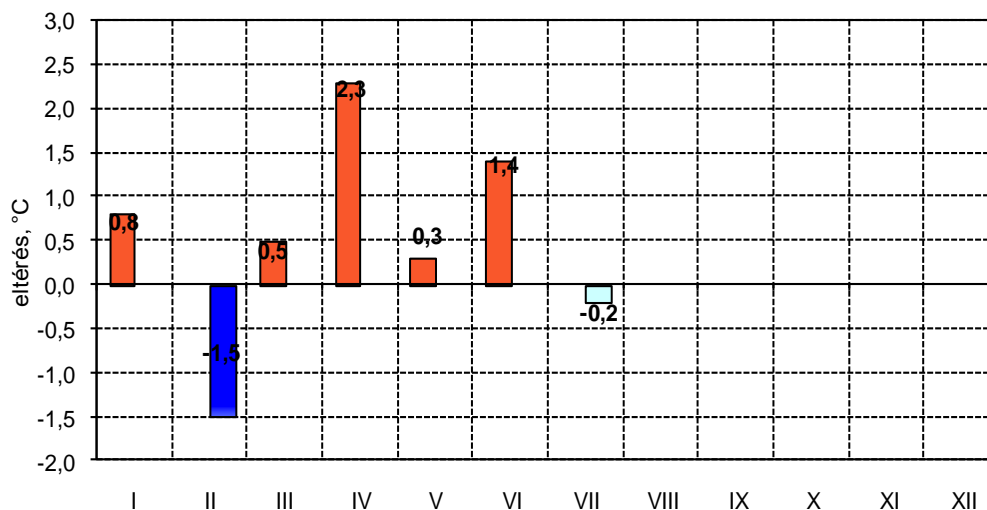

A havi középhőmérséklet az ország területén az átlagos július érték közelében alakult, az átlagtól való eltérés értéke – Tés térségének kivételével – a $\pm 0,5$ °C sávon belül volt. A hónap első napjaiban és harmadik dekádjában az átlagosnál lényegesen hűvösebb időjárás volt a jellemző. A július 7-19. időszakban az átlagosnál számottevően magasabb volt a hőmérséklet, a legmagasabb értéket (39,1 °C) július 10-én Túrkevéen jegyezték fel.

Országos áttekintésben az átlaghoz viszonyított legnagyobb negatív eltérés (1,8 °C) Tés [Veszprém m.], a legnagyobb pozitív eltérés (0,9 °C) Hercegszántó állomáson fordult elő.

Az alábbi szöveggözi ábrán a havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek ideji alakulását szemléltetjük.

**A havi középhőmérséklet országos területi átlagértékeinek
sokévi (1971-2000) átlagtól való eltérése (°C)
a 2011. január-július időszakban**

Talajnedvesség

A talaj nedvességtartalmának mélységi rétegenkénti jellemzését – beleértve a területi különbségek bemutatását és rövid értékelését – az Országos Meteorológiai Szolgálat által meghatározott, %-ban megadott talajtelítettségi adatok alapján végeztük el.

Síkvidékeinken – az átlagosnál többfelé csapadékosabb – júliusi időjárás hatására a talajok legfelső (0-20 cm-es) rétegének nedvességtartalma a hónap végén magasabb volt az egy hónappal korábbi állapothoz képest. A 0-20 cm-es talajréteg nedvességtartalmát általában a 90-100% közötti telítettségi értékek jellemezték. A legnedvesebb tiszántúli körzetekben – a Debrecen-Tiszaújváros vonaltól északra – a 100%-os telítettséget elérő/meghaladó telített/túltelített állapot volt a jellemző.

A 20-50 cm közötti talajréteg nedvességtartalma júliusban mindenütt erőteljesen növekedett síkvidékeinken. A hónap végén a telítettségi értékek – területileg meglehetősen változóképesen – 65-100% között voltak. A Tiszántúl északi harmadán ezt a talajréteget is a túltelített állapot jellemezte.

Az 50-100 cm-es talajréteg nedvességtartalma az egy hónappal korábbi állapothoz képest (65-75 % közötti telítettségi értékek) – a legcsapadékosabb területek kivételével – számottevően nem változott. Ennél magasabb telítettségi értékek (75-100%) a Hajdúság és a Nyírség egyes körzeteiben, valamint a Duna-Tisza közén Kecskemét térségében fordultak elő.

Talajvíz

Júliusban a síkvidéki területek csaknem egészét érintő, jellemzően a 0-25 cm-es osztályközbe sorolható talajvízszint-csökkenés alakult ki. 25 cm-nél nagyobb eltérés a Nagykunság déli részén, a Körös-Maros köze nyugati felén és az északi részterületeken, továbbá a Duna-Tisza köze déli részén Kunfehértó körzetében, a Mezőföldön Sárbogárd-Sárszentágota térségében, és a Dráva-menti síkság területén Potony és Magyarbóly környékén mutatkozott. A Mosoni-sík északi részén és a Szigetköz területén 0-15 cm közötti talajvízszint-emelkedés mutatkozott.

Az 1971-2000. közötti időszak július havi átlagértékeihez viszonyítva a talajvíztükör a Tiszántúl jelentős részén, az Északi-középhegység előterének keleti felén, továbbá a Duna-Tisza köze keleti, alacsonyabb tengerszint feletti magasságú peremvidéken és a Mezőföld egyes körzeteiben a viszonyítási időszagnál magasabban helyezkedett el. Kisebb körzetekben 100 cm-nél nagyobb eltérés mutatkozott.

A viszonyítási időszak átlagértékénél alacsonyabban helyezkedett el a talajvíztükör a Mátra előterében, a Duna-Tisza köze területének jelentős részén, a Mezőföld középső és déli részén, valamint a Kisalföld és a Dráva-menti síkság területén.

Júliusban a talajvízszint a síkvidékek területi átlagában az 1971-2000. közötti időszak július havi átlagértékénél mintegy 15-20 cm-rel magasabban helyezkedett el.

Belvízi helyzetértékelés

Az alábbi belvízi helyzetértékeléssel kapcsolatban tájékoztatjuk a Tisztelt Felhasználót, hogy a KÖVÍZIG-ek forráshiányos működése miatt az értékeléshez felhasznált adatok túlnyomó része becsült, tájékoztató jellegű.

2011 júliusában országos összesítésben a belvízrendszerek közötti vízforgalom mennyisége 101,27 millió m³ volt, amely 4,17 millió m³-rel (4 %-kal) maradt el az előző havi mennyiségtől. A július havi vízforgalom egy része a felszíni vízfolyásokból a belvízrendszereken átvezetett vízmennyiség volt.

A hónap folyamán három KÖVÍZIG területén fordult elő belvívelöntés. Országos összesítésben júliusban (maximális kiterjedésben a hónap utolsó napján) a belvívelöntések területe 14640 ha volt.

A tározókban visszatartott víz mennyisége 2011 júliusában országos összesítésben az egy hónappal korábbi értékhez képest 3,34 millió m³-rel (3 %-kal) csökkent.

2. ELŐREJELZÉS

Időjárás-előrejelzés

Az Országos Meteorológiai Szolgálat 2011. július 27-én kiadott hosszú távú meteorológiai előrejelzése szerint az augusztus az átlagosnál melegebb és szárazabb, a szeptember az átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos, az október szintén az átlagosnál magasabb hőmérsékletű és az átlagosnál csapadékosabb lesz.

A havi középhőmérséklet és a havi csapadékösszeg országos átlagértékei az alábbi előrejelzett értékközökben várhatók (zárójelben a sokévi átlagokat tüntettük föl):

Hónap	Havi középhőmérséklet °C	Havi csapadékösszeg (mm)
augusztus	20,3 – 22,1 (20,0)	30 – 65 (61)
szeptember	15,5 – 17,6 (15,6)	30 – 75 (52)
október	10,8 – 12,6 (10,3)	35 – 80 (47)

Az OMSZ 2011. augusztus 5-én kiadott középtávú előrejelzése szerint a következő 10 napon térben és időben meglehetősen változékony időjárásra lehet számítani.

Az időszak első harmadában az évszakos átlagnak megfelelő hőmérsékletű, számottevő csapadéktól mentes időjárás várható. A jövő hét elején egy átvonuló markáns hidegfront hatására a hőmérséklet jelentősen visszaesik és többfelé várható zápor, zivatar, de a lehulló csapadék mennyisége területi átlagban előreláthatólag nem haladja meg a 10 mm/nap értéket. A hét közepétől a csapadékhajlam csökken, a hőmérséklet fokozatosan emelkedik, de az évszakos átlagot várhatóan csak a jövő hét végére éri el.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. augusztusra előrejelzett értékei

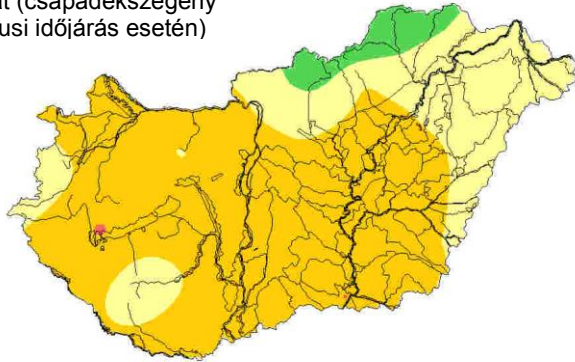
A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. júliusi és 2010. júliusi értékeiből számított arányszám országos átlaga 0,656. Ezek szerint 2011 júliusában jóval szárazabb volt a vízháztartási helyzet, mint 2010 júliusában.

Az augusztusra előrejelzett GVM-értékek térképszerű feldolgozását a következő oldali ábrán mutatjuk be. Ennek tanúsága szerint 2011 augusztusában a vízháztartási helyzet az Alföldön és a Dunántúl középső részén valószínűleg száraz lesz (átlagosan csapadékos augusztusi időjárás esetén a GVM értékek 0,4-0,6 közöttiek).

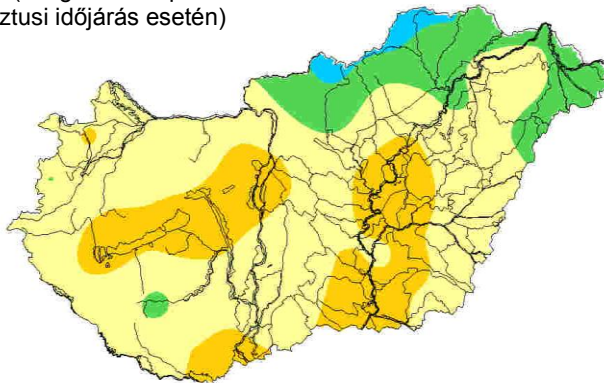
Tíz kiemelten jelentős állomást vizsgálva megállapítottuk, hogy a GVM augusztusra előrejelzett értékei Békéscsaba, Budapest, Debrecen, Kecskemét, Nyíregyháza és Szolnok állomásokon a sokévi átlag körüliek, míg a többi állomáson, vagyis Mosonmagyaróvár, Siófok, Pécs és Szeged esetében a sokévi átlag és az eddig előfordult minimum közöttiek.

A Gördülő Vízháztartási Mutató (GVM) 2011. augusztusra előrejelzett értékei

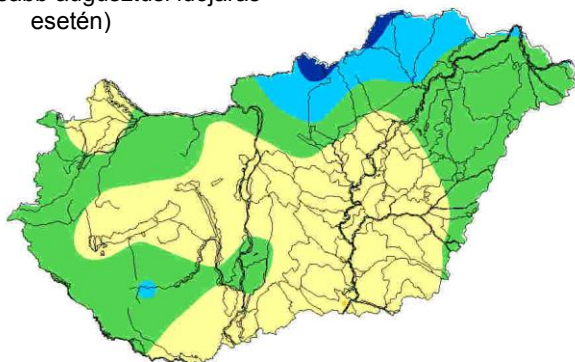
A-változat (csapadékszegény augusztusi időjárás esetén)

B-változat (átlagosan csapadékos augusztusi időjárás esetén)

C-változat (átlagosnál csapadékosabb augusztusi időjárás esetén)

GVM

Belvíz- előrejelzés

Amennyiben folytatódik a július végétől tartó, felhőszakadásokkal kísért ciklontevékenység, akkor belvíz ismét többfelé keletkezhet, de nagyobb elöntések valószínűleg csak a Tiszántúlon lennének, mégpedig azokon a területeken, amelyeket a július végi-augusztus eleji belvíz is sújtott.

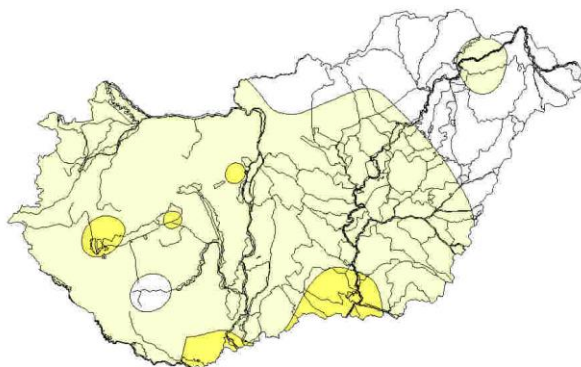
Aszály-előrejelzés

Az aszályindex (PAI) területi eloszlását két változatban mutatjuk be, – csapadékszegény, illetve átlagos további időjárást feltételezve. Megállapítható, hogy csapadékszegény augusztusi időjárás esetén - amely az OMSZ időjárás-előrejelzésében szerepel - az aszályindex előrejelzett értékei az ország északkeleti részének kivételével általában 4-6 közöttiek lesznek, ami enyhe aszályt jelent, de néhány térségben pl.: a Balaton körül és az Alsó-Tisza vidékén 6-7 körüli értékek várhatók, ami a mérsékelt aszály kategóriájába tartozik.

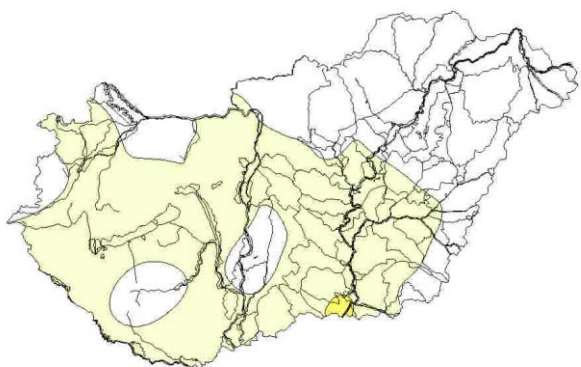
Átlagosan csapadékos augusztus esetén is lesz enyhe aszály, de az előbbieknél szűkebb területen fogja éreztetni hatását.

Az aszályindex (PAI) 2011-re előrejelzett értékeinek területi eloszlása

Csapadékszegény további időjárás
esetén

Átlagosan csapadékos további időjárás
esetén

PAI (°C/100mm)

